

Пропозиції
Державної служби фінансового моніторингу України
до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів
України щодо зазначення та подання відомостей про кінцевого
бенефіціарного власника та структуру власності юридичної особи»
за ініціативою Фріса І.П. та ін.
реєстраційний номер 5807 від 20.07.2021

до першого читання

1. Держфінмоніторингом проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо зазначення та подання відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та структуру власності юридичної особи» (далі – Законопроект) підтримується за умови його доопрацювання.

2. За результатами опрацювання Законопроекту Держфінмоніторинг пропонує врахувати наступне.

Законопроектом пропонується доповнити пункт 9 частини другої статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про державну реєстрацію) положеннями, які дозволяють не подавати державним реєстраторам інформацію про кінцевих бенефіціарних власників юридичної особи (далі – КБВ) у разі, якщо її засновниками є виключно фізичні особи, які є її КБВ.

Аналогічна норма існувала у Законі про державну реєстрацію до 19.12.2019 року та була змінена Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про запобігання та протидію).

Закон про запобігання та протидію прийнятий Верховною Радою України 19.12.2019, зокрема, на виконання пунктів 35 та 586 плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Уряду від 25.10.2017 № 1106 з метою імплементації норм 4-ї Директиви (ЄС) 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму».

Метою прийняття Закону про запобігання та протидію було забезпечення імплементації в законодавство України Стандартів FATF, а також стандартів, рівнозначних тим, які були прийняті Європейським Союзом.

Слід зауважити, що відповідно до 24 Рекомендації FATF країни мають забезпечити наявність адекватної, точної та своєчасної інформації про бенефіціарну власність та контроль юридичних осіб. Компетентні органи,

зокрема ПФР, правоохоронні органи та інші державні органи, що уповноважені здійснювати заходи у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, повинні мати усі необхідні повноваження, щоб бути спроможними одержувати вчасний доступ до актуальної та вчасно оновленої інформації про компанії, в тому числі інформації про КБВ.

Статтею 30 4-ї Директиви ЄС передбачено обов'язок держав-членів забезпечити, щоб усі без виключення юридичні особи, зареєстровані на їх території, були зобов'язані одержувати та зберігати достатню, точну та актуальну інформацію щодо їх бенефіціарного володіння, у тому числі дані щодо наявної бенефіціарної участі. Така інформація має зберігатися у центральному реєстрі в кожній державі-члені та має бути доступною компетентним органам та ПФР.

На виконання зазначених міжнародних вимог пунктом 15 частини першої статті 1 Закону України про запобігання та протидію до даних, що дають змогу встановити КБВ віднесено прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, країна громадянства та постійного місця проживання, дата народження, характер та міра (рівень, ступінь, частка) бенефіціарного володіння (вигоди, інтересу, впливу).

На підставі пункту 9 частини другої статті 9 Закону про державну реєстрацію зазначена інформація про КБВ має міститися в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР).

Юридичні особи повинні мати інформацію про КБВ та структуру власності, зобов'язані підтримувати їх в актуальному стані, оновлювати їх та повідомляти державного реєстратора про зміни протягом 30 робочих днів з дня їх виникнення, та подавати державному реєстратору документи, що підтверджують ці зміни (частини двадцять перша та двадцять друга статті 17 Закону про державну реєстрацію).

Наявна в ЄДР інформація про засновників юридичних осіб не дає змоги встановити кінцевого бенефіціарного власника та зрозуміти характер та міру (рівень, ступінь, частку) бенефіціарного володіння (вигоди, інтересу, впливу).

Більше того, вирішальний вплив на юридичну особу КБВ може здійснюватися не через володіння, а через інші форми контролю, отже юридичні власники компаній не завжди є їх фактичними КБВ.

Таким чином, реалізація запропонованої Законопроектом норми не надасть можливості контролюючим органам на практиці відмежувати юридичних осіб, які в порушення законодавчих вимог не бажають розкривати інформацію про свого КБВ, від юридичних осіб, у яких усі засновники є КБВ, притягувати винних осіб до відповідальності за подання недостовірної інформації до ЄДР, та позбавить компетентні органи необхідної їм інформації про КБВ.

За результатами оцінки технічної відповідності законодавства України вимогам Рекомендацій FATF, зокрема запропонованої Законопроектом норми, яка діяла на час оцінки, а також рівня ефективності національної системи протидії відмиванню злочинних доходів та фінансуванню тероризму, проведеного у 2017 році місією Комітету Ради Європи MONEYVAL в рамках 5-го раунду оцінки України у сфері протидії відмиванню коштів/фінансуванню тероризму, експерти дійшли висновку, що існують істотні недоліки щодо перевірки правової інформації та інформації щодо КБВ, що зберігається у ЄДР та санкційних повноважень контролюючих органів щодо недоброчесних юридичних осіб. Як наслідок, неточна інформація про КБВ у ЄДР є значною.

З урахуванням наведеного, підпункт 1 пункту 1 розділу I Законопроекту пропонується виключити.

Голова

Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ

Ольга Степенко 594-16-47

26.07.2021

 26.07.2021